

Tekst & fotografie: Jasper de Vries

DEEL III
STREET
ART

Buiten de CATALAANSE PADEN

Als we het hebben over Barcelona en kunst, komen velen al snel uit bij Antoni Gaudí, Joan Miró en het wereldberoemde Picasso museum. Maar nog niet heel lang geleden wierp de Catalaanse hoofdstad zich ook op als dé stad van de street art. Golf & Lifestyle-journalist Jasper de Vries woont een jaar in de Spaanse kuststad en dook voor dit derde deel van de serie 'Buiten de Catalaanse paden' in de wereld van de street art.

De Olympische Spelen van 1992 in Barcelona zetten de stad wereldwijd op de kaart als centrum voor design, mode, kunst en creativiteit. In de jaren die volgden verwelkomde Barcelona vele internationale street art-artisten en kunstenaars die de muren in de stad als hun canvasdoeken en tentoonstellingen gebruikten. Van 1999 tot 2005 had Barcelona zelfs de onofficiële titel 'graffiti en street art-stad van de wereld' te pakken.

REGELS EN HOGE BOETES

In de straten van Barcelona kom je werk tegen van bekende namen als El Pez, Francisco de Pajaro, El Xupet Negre, H101, Btoy en ook Keith Haring. El Pez, El Xupet Negre en H101 zijn drie van de bekendste locals die in Barcelona begonnen. Eerstgenoemde maakte naam met een lachende vis als tag, een eigen

symbool dat veel bekende namen hebben, en groeide daarmee uit tot een wereldberoemde artiest. Ook de andere twee opereren inmiddels al lang niet meer enkel lokaal, gezien we hun werk overal ter wereld terugvinden.

In de toptijd van de street art heerste er zoals in vele steden ook in Barcelona een grote tegenstrijdigheid. Waar de illustratieve kunst door velen werd gewaardeerd, wilden anderen de stad schoon houden. Barcelona was inmiddels niet meer de grote onbekende stad en ontving jaarlijks meer dan acht miljoen bezoekers. In die tijd vond je in een wijk als El Raval geen centimeter muur meer zonder verf of graffiti. De overheid greep in en sinds 2006 gelden in Barcelona strenge regels, met boetes tot wel 3.000 euro voor het schilderen en spuiten in openbare ruimtes en muren.

KINDERLIJKE STIJL MET HELDERE KLEUREN

Ondanks de strenge regels en torenhoge boetes kom je overal in Barcelona nog street art tegen en is het wel duidelijk dat de regels de kunst op straat zeker niet tegenhoudt. Hoewel Barcelona's street art scene tegenwoordig grotendeels gereguleerd is, met aangewezen ruimtes waar gespoten mag worden, blijven artiesten ook op andere plekken het straatbeeld opvrolijken met hun werken. Dat opvrolijken kan letterlijk genomen worden. Wat opvalt is namelijk de kinderlijke stijl en het gebruik van vele heldere kleuren, kenmerkend voor de 'Barcelona street style'. Het is een stijl die ook terug te zien is in het werk van Bronik, een uit Peru afkomstige artiest die nu zes jaar in Barcelona woont en inmiddels tot een select gezelschap grote en bekende namen behoort.

Voor ik haar spreek, is Bronik druk bezig met het afronden van een graffitiwerk op een deur in de wijk El Born. Gewapend met een spuitbus schiet haar hand over de deur. Haar nieuwe kunststuk is er één die aansluit bij veel van haar andere muurschilderingen, veelal murals

Fotograaf: Betina Dalla Rosa

genoemd. 'Mijn persoonlijke stijl is kleurrijk en veelal een weerspiegeling van mijn roots', vertelt ze. 'Omdat ik zo ver van huis ben, heb ik het soms nodig om dat in mijn creaties terug te laten komen. De murals hebben een persoonlijke betekenis. Ik houd ervan om de wereld te laten zien waar ik vandaan kom.'

Bronik is een autodidact. Nooit studeerde ze iets in de richting van kunst. 'En ik leer nog steeds. Omdat ik geen studie heb gedaan, weet ik niet altijd of ik alles correct doe. In al

mijn murals zitten twijfels en onzekerheden. En die heb ik persoonlijk ook, maar met mijn werk probeer ik ze te beantwoorden.'

Naast haar afkomst speelt ook Barcelona een rol in haar schilderijen. 'Ik probeer mijn eerste impressie van deze stad, en van alle steden die ik bezoek, op een muur te zetten', legt ze uit. 'Mijn eerste indruk van Barcelona was dat er een geweldige mix is van mensen en culturen. Iedereen leeft op zijn of haar eigen manier, zonder vooroordelen en met veel vrijheid. Je kunt zijn wie je wilt. De kleurrijke persoonlijkheden die ik maak laten dat zien, gecombineerd met hun kostuums en de elementen rondom hen. Bruin, blauw of paars: je huidskleur maakt niet uit.'

Als we het hebben over de voor Barcelona kenmerkende kleurrijke stijl, komen we naast Bronik al snel uit bij Helena Sbeghen. De geboren Braziliaanse is een ander type street artist dan Bronik. 'Veel artiesten werken hier met spray, met graffiti', vertelt ze tijdens onze afspraak in een café vlakbij één van haar grootste werken. 'Zij doen veel fast things. Zelf doe ik alles met verf en penseeltjes.' Ze wijst richting haar werk op het plein. 'Dat heeft mij meerdere dagen gekost. Schilderen op illegale locaties is voor mij geen optie.' Het werk van Sbeghen vind je vooral op rolluiken en deuren van winkels, die haar hier specifiek voor benaderen. 'Ik wil steeds meer murals gaan doen', erkent ze. 'Mijn eerste deed ik niet op straat, maar in een café. Nu heb ik drie grote werken in de stad. Allemaal met heldere en diverse kleuren, dat maakt ze krachtig.'

MUUR ALS WAPEN

Krachtig zijn ook de boodschappen die vele muurschilderingen in de stad Barcelona uiteten. Een beroemd citaat van Banksy, één van de meest controversiële street artists ter wereld, verwoordt dit wellicht het beste. "A wall is a very big weapon. It's one of the nastiest things you can hit someone with." In het niet-toeristische deel van de wijk El Raval komt deze spreuk treffend tot leven. Een lange muur staat vol werken die doordrongen zijn van activisme en boodschappen. Een lokale street art-kenner neemt me mee langs de muur en de achterliggende verhalen. Een groot deel heeft betrekking op de gebeurtenissen rondom Juan Andrés Benitez, een lokale inwoner die door toedoen van een zeshalftal Catalaanse politieagenten om het leven kwam. De agenten probeerden zijn dood af te schuiven op het gebruik van drugs. Omdat de buurtbewoners alles hadden meegekregen en gefilmd, konden de agenten echter niet voorkomen dat de waarheid boven water kwam. De schilderingen op de muur spreken voor zich: de bewoners houden hun buurt goed in de gaten en waken over elkaar.

Als ik de hoek om loop tref ik een schildering op de muur over een Mexicaanse tragedie. Het verhaal gaat dat een groep Mexicaanse studenten en docenten op weg naar een groot protest door militairen is tegengehouden. Enkele docenten werden neergeschoten en de rest van de groep zou door de militairen "per ongeluk" zijn afgeleverd aan een drugskartel, waar ze allemaal de dood vonden. Er gaan nu geluiden dat dit onge-

luk verzonnen is en dat de militairen de dood van de volledig groep op hun eigen geweten hebben. Het is één van de voorbeelden waar de muur als krachtig wapen wordt gebruikt om gebeurtenissen niet te vergeten en om de waarheid aan het licht te brengen.

BINNEN DE LIJNTJES

Veel artiesten zijn teleurgesteld en boos over de wijze waarop de lokale regering in Barcelona met street art omgaat. Schilderingen in en op openbare ruimtes en muren worden veelvuldig overgeschilderd. Dat er desondanks nog veel street art te zien is, is vooral te danken aan de gemeentewerkers. Zij doen enkel exact datgene wat de wet hen voorschrijft en werken keurig binnen de lijntjes. Zelf waarderen zij veelal de kunst op straat.

Werken op privédeuren, -rolluiken en muren, alsmede de installaties (street art met voorwerpen, red.) waarover in de wet niet specifiek gerept wordt, laten ze bewust staan.

'De regering moet street art meer en meer gaan ondersteunen', stelt Bronik. 'In steden zoals Lissabon en Berlijn zie je prachtige muren. Dat kan alleen met de steun van de regering. Maar behalve dat, kan ook de buurt een rol spelen.' Ze trekt de vergelijking met haar geboorteregio. 'In Latijns-Amerika hoef je alleen even te overleggen met een bewoner voor je een mural of schildering op een deur maakt. Hier in Barcelona werk ik meestal legaal, maar soms is illegaal de enige manier om mijn werk op straat te tonen.'

